

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

e-post: postmottak@kud.dep.no

Lillehammer, 30. juni 2013
Vår ref: Ågot Gammersvik

Deres ref:

HØRINGSUTTALELSE KULTURUTREDNINGEN 2013, NOU 2013:4

Museumsforum i Oppland (MiO) representerer alle museene i Oppland fylke, både de konsoliderte en hetene Lillehammer museum, Gudbrandsdalsmusea, Mjøsmuseet, Randsfjordsmuseene og Valdresmusea, i tillegg til spesialmuseene Kistefos-museet, Norsk Vegmuseum og Kjøretøyhistorisk Museum.

Høringsuttalelse Enger-utvalgets innstilling

Generelle bemerkninger:

MiO vil gi ros til utvalget for et grundig og godt arbeid. Utredningen er innsiktsfull, og gir en god oversikt over utviklingen i bransjen de siste åra. Vi støtter utvalgets anbefalinger, og vil understreke viktigheten av at hovedanbefalingene følges opp.

Kapittel14:

Fra måling til vurdering

Enger-utvalget tilrår en annen styringsmodell/"samarbeidsmodell" mellom tilskuddsgivere (staten) og mottakerne (museene), enn hva vi kjenner fra dagens tildelingsbrev. Vi savner derfor en drøfting omkring dette i høringsnotatet. Kort sagt oppfordrer Enger-utvalget til sterkere eierstyring - som tar større ansvar og bedre hensyn til institusjonenes egenarter. I stedet for de årlige tildelingsbrevene, med en rekke forventninger og krav, ser utvalget for seg at institusjonene i større grad definerer sine egne mål. De legger også opp til evaluering hvert fjerde år. Vi mener dette er gode forslag.

Kapittel 6:

Det kulturpolitiske kulturbegrepet:

MiO støtter Enger-utvalget når det gjelder det "utvidete kulturbegrepet", som er modent for en justering. Gjennomgangen av de store økningene i kulturmidler viser at tilskudd til idrettsbygg og momskompensasjon for frivillige humanitære organisasjoner utgjør en stor andel, mens det som omtales som «den kulturelle grunnmuren» er blitt hengende etter.

MiO ønsker en presisering av det kulturpolitiske begrepet i tråd med det utvalget omtaler som yringskultur, herunder kunst og kunstarter som musikk, teater, film, dans, litteratur m.v. En mer presis definisjon av kulturbegrepet mener vi vil gjøre kulturpolitikken framover mer målrettet ved å definere tydeligere hva man ønsker å oppnå. Vi er enig med utvalget i at idrett tas ut av kulturbegrepet og at dette får konsekvenser for budsjett og regnskap på lokalt så vel som regionalt og nasjonalt nivå. Budsjettmessige tiltak som momskompensasjon for frivillige humanitære organisasjoner bør også gå ut av kulturbegrepet.

MiO er innforstått med at en ny definisjon medfører en lavere måloppnåelse av Kulturløftet II enn det utvidede kulturbegrepet, men vil likevel anbefale en slik omlegging. Dette er en endring av teknisk art som vil være hensiktsmessig i framtidig kulturpolitisk arbeid.

Kapittel 10:

Kunnskapsbasert kulturpolitikk:

MiO støtter opp om Grund-utvalgets og Enger-utvalgets anbefaling når det gjelder en mer kunnskapsbasert kulturpolitikk og kvalitet som nasjonalt mål for kulturpolitikken.

For at slik kvalitetsvurdering skal ha legitimitet som en del av eierstyringen av institusjonaliserte kulturtilbydere, med fokus på institusjonenes kjernevirksomhet og samfunnsoppdrag, må den være basert på systematisk metodebruk og transparente og etterprøvbare vurderingskriterier.

Etablering av velfungerende metoder og systemer for ekstern kvalitetsvurdering av den faglige virksomheten til kulturaktørene, vil, som utvalget påpeker, være et nybrottsarbeid i Norge. Det vil være mulig å hente erfaringer og metoder som er utprøvd i land med sammenlignbare behov. Metodene som skal brukes i en slik kvalitetsvurdering må kunne fange opp særegenheter og rammevilkår ved den enkelte virksomhet og være en del av et kontinuerlig kvalitetsutviklingsarbeid.

Kapittel 11:

Kultur og næring:

MiO er svært glade for signalene om økt satsing på kulturnæring, og er enige i at Innovasjon Norge og Kulturrådet må spille en aktiv rolle i iverksetting av tiltak i handlingsplanen. Vi vil særlig peke på museenes sentrale rolle og store potensial i kulturbasert reiseliv.

Vi ønsker også at det etableres system for å innhente systematisk informasjon om verdiskapning, lønnsomhet og produktivitet i museumssektoren, og at kulturens betydning for verdiskapning i bl.a. reiseliv blir synliggjort. En god dokumentasjon på dette området bør omfatte bedring av kulturstatistikken som utarbeides av SSB, samt undersøkelser og analyser på andre områder som kan belyse kultursektorens verdiskapning, utvikling og utfordringer.

Samordning av kulturpolitikken:

MiO slutter seg til at kulturpolitikken bør være samordnet i Kulturdepartementet og at kulturminnevernet overføres fra Miljøverndepartementet til Kulturdepartementet. Flere av museene i Oppland arbeider også med naturhistorie, og en slik samling av oppgavene i ett departement, ville gjøre det lettere å se sammenhengene mellom natur og kultur (både historisk og som del av et komplekst samfunnsansvar i dag).

Kapittel 12:

Kulturpolitikens lovgrunnlag:

MiO slutter seg til utredningens forslag. Vi vil også presisere at det er viktig at det etableres systemer som gjør det enkelt å følge opp hvordan loven etterfølges.

Kapittel 13:

Utvid kulturlivets finansieringsgrunnlag

Museene har i de seinere år fått anledning til å øke egeninntekter og dette har vært positivt for sektoren. Når det gjelder sponing er dette et vanskelig område da sponsorene i økt grad selv ønsker å bestemme hva produktet da skal innehold. Dette påvirker i noen grad museenes mulighet til å forske og formidle med «en armlengdes avstand» og bidra til å ta opp aktuelle saker i samfunnsdebatten. Det bør opprettes et eget Kulturfond som kan bidra til museenes videreutvikling ved å gi støtte til nytenkning og produktutvikling.

Økt fleksibilitet i kultursektoren:

Mange museer har hovedvekten av sine besøkende på søn- og helligdager, og har lange åpningstider i høysesongen. Utvalget peker på at særavtaler for arbeidstidsordninger kan være et middel for å øke fleksibiliteten i kultursektoren for igjen å øke tilgangen til kulturopplevelser. Vi mener det kan være behov for å se nærmere på hva som er hensiktsmessige arbeidstids- og lønnsreguleringer i kultursektoren.

Museenes samfunnsoppdrag:

I utredningen står det mye om samfunnsoppdragets utadrettede intensjon, kanskje mer enn det som omhandler forvaltning av samfunnsoppdraget, som er museenes sterkeste side.

For alle museene i Oppland er vårt oppdrag beskrevet i virksomhetens formålparagraf, og i tråd med ICOMs retningslinjer. Vi skal være lokalsamfunnets kollektive hukommelse, og samarbeide med lokalsamfunnet for å ivareta våre oppgaver. Alle museene samarbeider med sine lokalsamfunn på ulike måter, det gjelder venneforeninger, historielag, høyskoler, reiseliv, næringsliv mv. Museene ser stadig etter nye samarbeidsparter for å ta aktivt del i utviklingen, og kunne utvikle sitt samfunnsoppdrag i tråd med hver sine spesialiteter.

Mangfold og inkludering:

Museene opplever dilemma knyttet til inkludering av nye landsmenn, når våre midler så sterkt er knyttet til bevaring av gamle bygninger, forvaltning, forskning, formidling og fornying. Skal vi kunne levere på de nye oppgavene, kreves enten en nedprioritering av institusjonenes andre oppdrag eller økte tilskudd. Tilbakemelding fra lokale innvandremiljøer har vært at de ikke bare må være invitert, de må også være involvert, og museene forsøker å finne ulike tilnæringsmåter for involvering. Tolkning av mangfold bør inkludere alle typer minoriteter. Det skapes mange gode fellesskap med innvandrere gjennom de gamle håndverks- og jordbrukstradisjoner, mye god dialog gjennom formidling av håndverk, som gjerne er felles i de ulike kulturer.

Videre synes vi at avsnittet om mangfold og inkludering illustrerer hvordan det stort sett er innvandrernes kultur vi snakker om når tematikken mangfold og inkludering

blir drøftet. Det blir en for ensidig forståelse av de to begrepene. I et globalt perspektiv er f eks instrumentmaking en sårbar, liten og truet kulturell ytringsform. Vi må våge å se vår egen hjemlige kultur inn i dette bildet. Dette har også vært drøftet i faggruppa i Kulturrådet som Valdresmusea er med i.

Vennlig hilsen

Ågot Gammersvik, Styreleder MiO , Stiftelsen Lillehammer museum

Anne Marit Noraker, Valdresmusea

Arne Julsrud Berg, Mjøsmuseet

Egil Eide, Kistefos-museet

Geir Atle Stormbringer, Norsk Vegmuseum

Leila V. Raustøl, Randsfjordsmuseene

Torveig Dahl, Gudbrandsdalsmusea